

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	8Cdo/85/2018
Identifikačné číslo spisu:	3110232544
Dátum vydania rozhodnutia:	27.06.2018
Meno a priezvisko:	JUDr. Oľga Trnková
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2018:3110232544.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu V. F., bývajúceho v G., Y.N. XX, zastúpeného advokátkou JUDr. Darinou Kučerovou, so sídlom v Považskej Bystrici, Železničná 90/12, proti žalovanej R.. G. F., bývajúcej v Z., N. X, zastúpenej advokátom JUDr. Petrom Váčokom, so sídlom v Bratislave, Vázovova 9/A, o určenie neplatnosti právneho úkonu, vedenom na Okresnom súde Trenčín pod sp.zn. 26C/388/2010, na dovolanie žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Trenčíne z 27. júna 2017 sp.zn. 6Co/382/2016, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalovanej náhradu trov dovolacieho konania nepriznáva.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Trenčín rozsudkom z 11. mája 2016 č.k. 26C/388/2010-139 zamietol žalobu, ktorou sa žalobca proti žalovanej (pôvodne s označením žalovaná 1/) a W. F., zomrelej počas konania dňa 4. augusta 2015 (pôvodne s označením žalovaná 2/) domáhal určenia, že dohoda o dedičstve spísaná po nevohej W. F. v notárskej kancelárii Mgr. Skýbovej dňa 12. júna 2003 je absolútne neplatná. Návrh žalovanej na prerušenie konania zamietol. Súd dospel k právnomu záveru, že u žalobcu neexistuje naliehavý právny záujem na vydaní rozhodnutia v zmysle žalobného návrhu (§ 80 písm. c/ O.s.p.), nakoľko rozhodnutie súdu by nemalo vplyv na platnosť alebo neplatnosť osvedčenia vydaného notárom a ani by neslúžilo ako podklad na zmenu vlastníkov na liste vlastníctva. S odkazom na ustanovenia § 175zca, § 38, § 39 a § 40 ods. 1 Občianskeho zákonníka poukázal na to, že dohodu o vypořádání dedičstva musia uzatvoriť všetci dedičia v rámci konania o dedičstve, ktoré je nesporovým konaním. Všetky úkony je oprávnený vykonávať len notár a ako súdny komisár vydáva rozhodnutie o dedičstve, jeho rozhodnutie je rozhodnutím súdu. Z uvedeného dôvodu rozhodnutie súdu v sporovom konaní, že dohoda o vypořádání dedičstva je neplatná by nemalo vplyv na účinky a vykonateľnosť osvedčenia podľa § 175zca ods. 1 písm. c/ O.s.p. a súd by tak opätovne rozhodoval o otázke, o ktorej sa už súdom právoplatne rozhodlo. Pokiaľ zákon zveruje posúdenie určitej právnej otázky notárovi poverenému súdom na konanie o dedičstve, nemožno sa potom úspešne domáhať rozhodnutia o tejto otázke v

sporovom konaní (rozsudok Krajského súdu v Trenčíne z 24. septembra 2014 sp. zn. 5Co/114/2014). Návrh na prerušenie konania súd ako nedôvodný zamietol, nakoľko aj keď žalovaná 2/ zomrela, nezistil dôvody na prerušenie podľa § 107 a § 109 O.s.p., keďže medzi dedičom nebohej a veriteľom bola uzatvorená podľa § 471 Občianskeho zákonníka dohoda z 19. apríla 2016.

2. Krajský súd v Trenčíne rozsudkom z 27. júna 2017 sp.zn. 6Co/382/2016 na odvolanie žalobcu napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej zamietajúcej časti, ktorou rozhodol o veci samej, potvrdil (§ 387 ods. 2 CSP) a žalovanej nepriznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania. Stotožnil sa v plnom rozsahu s odôvodnením súdom prvej inštancie, že rozhodnutie súdu vydané v sporovom konaní o tom, že dohoda o dedičstve je neplatná, by nemohlo mať vplyv na účinky a vykonateľnosť osvedčenia podľa § 175zca ods. 1 písm. c/ O.s.p. a tiež by nemohlo byť podkladom na zmenu vlastníctva v katastri nehnuteľností. S poukazom na to nie je splnená u žalobcu podmienka naliehavého právneho záujmu. Pripustenie takéhoto postupu by znamenalo opätovné rozhodovanie o otázke, o ktorej už bolo právoplatne rozhodnuté v dedičskom konaní. K námietke procesnej spôsobilosti žalovanej 2/ súd nad rámec uvádza, že v preskúmvanej veci je zo spisu zrejmé, že táto účastníčka dedičskej dohody nebola v čase jej uzatvárania nespôsobilá v dôsledku veku (§ 9 Občianskeho zákonníka) ani nebola na právne úkony obmedzená súdom.. Neobstála ani námietka „plus petitum návrhu“, čo je vylúčené z povahy zamietajúceho rozhodnutia.

3. Proti uzneseniu odvolacieho súdu podal žalobca dovolanie. Uviedol, že súd nesprávnym procesným postupom porušil práva žalobcu na spravodlivý súdny proces. Nesúhlasil s odôvodnením súdu, ktorý pri svojom právnom závere poukázal na rozhodnutie Krajského súdu v Trenčíne, nakoľko žalovaná 2/ nemala pre nespôsobilosť možnosť ochraňovať svoje práva pri uzatváraní dedičskej dohody a preto žalobca ako jej otec má naliehavý právny záujem na určení neplatnosti dohody. Nesúhlasil ani s odôvodnením, že opätovným prejednaním v sporovom konaní by bola narušená stabilita právnych vzťahov a porušený princíp právnej dôvery. Je podľa jeho názoru zrejmé, že žalovaná 2/ bola v čase uzatvárania dohody nespôsobilá a to s poukazom na vyjadrenie znalca W.. Q.. Poukázal na nesúlad Civilného mimosporového poriadku s Ústavou Slovenskej republiky s tým, že Okresný súd Dunajská Streda podal na Ústavný súd Slovenskej republiky návrh na vyslovenie nesúladu.

4. Žalovaná sa k dovolaniu nevyjadrila.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 35 C.s.p.) bez nariadenia pojednávania (§ 443 C.s.p.) dospel k záveru, že dovolanie treba odmietnuť. Pre stručné odôvodnenie (§ 451 ods. 3 veta prvá C.s.p.) rozhodnutia uvádza:

6. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, ak to zákon pripúšťa. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v § 420 a § 421 CSP.

7. V zmysle § 420 CSP je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu, c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník, d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

8. V zmysle § 421 CSP je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu, b) ktorá v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

9. Dovolanie prípustné podľa § 420 CSP možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP). Dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

10. V danom prípade dovolací súd prioritne posudzoval prípustnosť dovolania.

11. Dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) oprávnená osoba, zastúpená advokátom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP). Dovoláním, ktoré spĺňa náležitosti stanovene zákonom (§ 428 CSP) žalobca napáda rozsudok odvolacieho súdu, ktorým potvrdil ako vecne správny rozsudok súdu prvej inštancie vo veci samej.

12. Toto dovolanie žalobcu posúdil dovolací súd podľa jeho obsahu (§ 124 ods. 1 CSP) a dospel k záveru, že dovolací dôvod, ktorý žalobca uplatnil treba posúdiť podľa § 420 písm. f/ CSP, v zmysle ktorého je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

13. Právo na spravodlivý súdny proces je jedným zo základných ľudských práv a do obsahu tohto práva patrí viacero samostatných subjektívnych práv a princípov. Podstatou tohto práva je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nezávislom a nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Z práva na spravodlivý súdny proces ale pre procesnú stranu nevyplýva jej právo na to, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil s a ňou predpokladaným výkladom všeobecne záväzných predpisov, rozhodol v súlade s jej vôľou a požiadavkami, ale ani právo vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ňou navrhnutých dôkazov súdom a dožadovať sa ňou navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (pozri napríklad rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. IV. ÚS 252/04, I. ÚS 50/04, II. ÚS 3/97, II. ÚS 251/03).

14. Pojem „procesný postup“ bol vysvetlený už vo viacerých rozhodnutiach najvyššieho súdu vydaných do 30. júna 2016 tak, že sa ním rozumie len faktická, vydaniu konečného rozhodnutia predchádzajúca činnosť alebo nečinnosť súdu, teda sama procedúra prejednávania veci (to ako súd viedol spor) znemožňujúca strane sporu realizáciu jej procesných oprávnení a mariaca možnosti jej aktívnej účasti na konaní (porovnaj judikát R 129/1999 a rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1 Cdo 6/2014, 3 Cdo 38/2015, 5 Cdo 201/2011, 6 Cdo 90/2012). Tento pojem nemožno vykladať extenzívne jeho vzťahovaním aj na faktickú meritórnu rozhodovaciu činnosť súdu. „Postupom súdu“ možno teda rozumieť iba samotný priebeh konania, nie však konečné rozhodnutie súdu posudzujúce opodstatnenosť žalobou uplatneného nároku.

15. V súvislosti s námietkou žalobcu o nepreskúmateľnosti rozhodnutia odvolacieho súdu je potrebné poukázať na to, že na rokovaní občianskoprávneho kolégia najvyššieho súdu, ktoré sa uskutočnilo 3. decembra 2015, bolo prijaté zjednocujúce stanovisko, právna veta ktorého znie: „Nepreskúmateľnosť rozhodnutia zakladá inú vadu konania v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ Občianskeho súdneho poriadku. Výnimočne, keď písomné vyhotovenie rozhodnutia neobsahuje zásadné vysvetlenie dôvodov podstatných pre rozhodnutie súdu, môže ísť o skutočnosť, ktorá zakladá prípustnosť dovolania podľa § 237 ods. 1 písm. f/ Občianskeho súdneho poriadku.“

16. Uvedené stanovisko, ktoré bolo publikované v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky p o d R 2/2016, považuje dovolací súd z a plne opodstatnené aj v preskúmvanej veci. Dovolací súd dodáva, že obsah spisu nedáva žiadny podklad pre to, aby sa na daný prípad uplatnila druhá veta tohto stanoviska, ktorá predstavuje krajnú výnimku z prvej vety a týka sa

výlučne len celkom ojedinelých prípadov, ktoré majú znaky relevantné aj podľa judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva. O taký prípad ide v praxi napríklad vtedy, keď rozhodnutie súdu neobsahuje vôbec žiadne odôvodnenie, alebo keď sa vyskytli „vady najzákladnejšej dôležitosti pre súdny systém“ (pozri Sutyazhnik proti Rusku, rozsudok z roku 2009), prípadne ak došlo k vade tak zásadnej, že mala za následok „justičný omyl“ (Ryabykh proti Rusku, rozsudok z roku 2003).

17. Žalobca namietal, že odvolací súd nesprávne odôvodnil nedostatok naliehavého právneho záujmu na určení neplatnosti dohody v sporovom konaní, nakoľko by išlo o opätovné rozhodnutie o vyporiadaní o dedičstve, ktoré súd už právoplatne rozhodol v dedičskom konaní, s poukazom na rozhodnutie Krajského súdu v Trenčíne. Nesúhlasil ani s odôvodnením, že opätovným prejednaním v sporovom konaní by bola narušená stabilita právnych vzťahov a porušený princíp právnej dôvery. Je podľa jeho názoru zrejmé, že žalovaná 2/ bola v čase uzatvárania dohody nespôsobilá, s poukazom na záver znalca.

18. Rozsudok súdu prvej inštancie obsahuje podrobné vysvetlenie dôvodov, pre ktoré zamietol žalobu z nedostatku naliehavého právneho záujmu žalobcu na veci, s ohľadom aj na skutočnosť, že nie je možné neplatnosť dohody o dedičstve riešiť v sporovom konaní opätovne, nakoľko súd (poverením notára) v dedičskom konaní už právoplatne rozhodol a to osvedčením o dedičstve, ktoré nadobudlo účinky uznesenia o dedičstve (str. 10 ods. 3). Na uvedenom právnom názore založil svoje rozhodnutie aj odvolací súd, stotožnil sa v plnom rozsahu s odôvodnením súdu prvej inštancie (387 ods. 2 C.s.p.) a doplnil, že rozhodnutie súdu vydané v sporovom konaní o tom, že dohoda o dedičstve je neplatná, by nemohlo mať vplyv na účinky a vykonateľnosť osvedčenia podľa § 175zca ods. 1 písm. c/ O.s.p. a tiež by nemohlo byť podkladom na zmenu vlastníctva v katastri nehnuteľností. K namietanej procesnej spôsobilosti žalovanej 2/ uviedol, že ako účastníčka dedičskej dohody nebola v čase jej uzatvárania nespôsobilá v dôsledku veku (§ 9 Občianskeho zákonníka) ani nebola na právne úkony obmedzená súdom a preto je námietka nedôvodná (str. 10-12). Za vadu konania v zmysle § 420 písm. f/ CSP tak v žiadnom prípade nemožno považovať to, že odvolací súd neodôvodnil svoje rozhodnutie podľa predstáv dovolateľa.

19. Pokiaľ žalobca spochybňuje úplnosť zistenia skutkového stavu veci, či nesprávnosť skutkových zistení, treba uviesť, že už podľa predchádzajúcej právnej úpravy dospel najvyšší súd k záveru, že dôvodom znemožňujúcim realizáciu procesných oprávnení účastníka konania (a v zmysle § 237 ods. 1 písm. f/ OSP zakladajúcim prípustnosť dovolania) nebolo podľa predchádzajúcej právnej úpravy nedostatočné zistenie rozhodujúcich skutkových okolností, nevykonanie všetkých navrhovaných dôkazov alebo nesprávne vyhodnotenie niektorého dôkazu (porovnaj judikáty R 37/1993, R 125/1999, R 42/1993 a rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1 Cdo 85/2010, 2 Cdo 29/2011, 3 Cdo 268/2012, 3 Cdo 108/2016, 2 Cdo 130/2011, 5 Cdo 244/2011, 6 Cdo 185/2011, 7 Cdo 38/2012). Podľa právneho názoru dovolacieho súdu ani po novej právnej úprave civilného sporového konania, ktorá nadobudla účinnosť 1. júla 2016, nie je dôvodom zakladajúcim prípustnosť dovolania v zmysle § 420 písm. f/ CSP nedostatočné zistenie skutkového stavu, nevykonanie všetkých navrhovaných dôkazov alebo nesprávne vyhodnotenie niektorého dôkazu.

20. Vzhľadom na to možno uzavrieť, že dovolanie žalobcu nie je prípustné, preto ho najvyšší súd podľa § 477 písm. c/ CSP odmietol .

21. O náhrade trov dovolacieho konania rozhodol dovolací súd podľa § 453 ods. 1 C. s. p. tak, že úspešnej žalovanej náhradu trov dovolacieho konania nepriznal, lebo jej preukázateľne žiadne trovy nevznikli.

22. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.